

เป้าหมายที่ 09

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น
ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนา
อุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน
และส่งเสริมนวัตกรรม

SDG 9: Build resilient infrastructure, promote inclusive
and sustainable industrialization and foster innovation

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

09

SDG
9

โครงสร้างพื้นฐานที่ดีและนวัตกรรมเป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานที่ดี โดยเฉพาะด้านการคมนาคมและขนส่ง จะช่วยให้การเดินทางง่ายขึ้น นำไปสู่การแลกเปลี่ยนสินค้าและองค์ความรู้อย่างทั่วถึง ขณะที่การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน อาทิ เทคโนโลยีประหยัดพลังงาน เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการใช้ชีวิตและการทำธุรกิจ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและการส่งเสริมนวัตกรรมจะต้องคำนึงถึงมิติการกระจายโอกาสการเข้าถึงให้ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งผู้พิการและผู้สูงอายุ รวมไปถึงการทำให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพได้อย่างครอบคลุมและเท่าเทียม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันโดยสถาบัน IMD พบว่าในปี 2563 ประเทศไทยมีขีดความสามารถด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในอันดับที่ 44 ดีขึ้นจากอันดับที่ 49 ในปี 2559 สะท้อนถึงความก้าวหน้าในการพัฒนาเครือข่ายคมนาคมขนส่ง การขนส่งสินค้า ตลอดจนการขยายระบบโทรคมนาคม และโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน โดยในปี 2562 ประเทศไทยมีค่าความหนาแน่นของโครงข่ายถนนอยู่ที่ 1.37 กิโลเมตรต่อตารางกิโลเมตรเพิ่มขึ้นจาก 0.89 กิโลเมตรต่อตารางกิโลเมตร ในปี 2559 แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความครอบคลุมของถนนต่อพื้นที่อยู่ในระดับสูง ในการพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน ได้ริเริ่มการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศในพื้นที่เป้าหมาย 15 จังหวัด 18 พื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร การใช้เทคโนโลยีและกระบวนการทางอุตสาหกรรมที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีบทบาทช่วยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกไปแล้วกว่า 164,473 ตัน CO₂ เทียบเท่าในระหว่างปี 2560 - 2562 นอกจากนี้ได้ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมเพื่อยกระดับศักยภาพของภาคอุตสาหกรรม โดยค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GERD/GDP) ระหว่างปี 2559 - 2562 ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดย GERD/GDP ในปี 2562 อยู่ที่ร้อยละ 1.0 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.78 ในปี 2559 เช่นเดียวกับสัดส่วนจำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาในช่วงปี 2559 - 2561 ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 1,264 คนต่อประชากร 1 ล้านคนในปี 2559 เป็น 1,840 คนต่อประชากร 1 ล้านคนในปี 2561

การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมทั่วประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) และยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ควบคู่ไปกับการดำเนินมาตรการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายผู้มีรายได้น้อยจำนวน 11.67 ล้านคนทั่วประเทศ ผ่านการให้เงินช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สปป.ลาว เมียนมาและกัมพูชา เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการคมนาคมและสัญจรของประชาชน โดยเฉพาะในมิติการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ

ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม ได้ขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านของประเทศไทย พื้นที่ที่ยังไม่มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและพื้นที่ชายขอบที่ยากต่อการเข้าถึง โครงการฝึกอบรมการใช้งานให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป้าหมายเข้าถึงอินเทอร์เน็ต สามารถพัฒนาตนเองสร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตและชุมชนได้ ขณะเดียวกันภาครัฐได้ร่วมมือกับภาคเอกชนในการส่งเสริมอุตสาหกรรมแห่งอนาคต (S-curve) โดยสนับสนุนเงินทุนให้เปล่าแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และ Startup รวมทั้งประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562 เพื่อส่งเสริมให้ผลงานวิจัยถูกนำไปใช้ประโยชน์ใน

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เชิงพาณิชย์ได้อย่างคล่องตัว และมีประสิทธิภาพ
ขึ้นในการสนับสนุนอุตสาหกรรมและ SMEs หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันจัดทำแผนและกำหนดมาตรการ
เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินและ
การพัฒนาศักยภาพของ SMEs และในการบรรเทา
ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้
กำหนดมาตรการเพื่อช่วยเหลือและเยียวยา SMEs
 อาทิ การลดดอกเบี้ย การพักชำระหนี้ และการให้
สินเชื่อเพิ่มเติม รวมทั้งจัดตั้งกองทุนสินเชื่อ SMEs
 One ในปี 2563 เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุน
ของผู้ประกอบการ SMEs เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน
ลงทุนพัฒนากิจการและรักษาการจ้างงาน

นอกจากนี้ ภาครัฐยังได้ดำเนินการพัฒนาเมือง
อุตสาหกรรมเชิงนิเวศโดยมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพ
การใช้ทรัพยากร การใช้เทคโนโลยีและกระบวนการ
ทางอุตสาหกรรมที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
 อาทิ โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีสีเขียวเพื่อยก
ระดับโรงงานให้เป็นมิตรกับสังคมและสิ่งแวดล้อม
(Green Industry) โครงการส่งเสริมโรงงาน
อุตสาหกรรมให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและอยู่
ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน และโครงการขับเคลื่อน
การพัฒนาตามแนวคิดต้นแบบเมืองนิเวศ

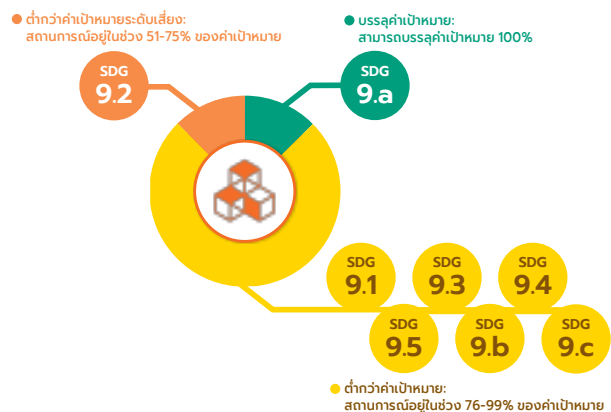
ความท้าทาย

การยกระดับอุตสาหกรรมให้มีบทบาทในการสร้าง
มูลค่าทางเศรษฐกิจและการจ้างงานในประเทศให้
มากขึ้นถือเป็นความท้าทายมากที่สุด เนื่องจากที่ผ่านมา
ยังมีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและ
นวัตกรรมทางอุตสาหกรรมค่อนข้างน้อย ประกอบ
ต้นทุนค่าแรงของไทยเริ่มสูงขึ้นทำให้นักลงทุนต่างชาติ
มีแผนการย้ายการลงทุนไปยังประเทศที่มีต้นทุนต่ำ
กว่า นอกจากนี้ ต้นทุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในไทย
ยังค่อนข้างสูง เป็นอุปสรรคในการตั้งต้นธุรกิจ
 โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อม (SMEs) ทำให้ยังมีความจำเป็นต้องพึ่งพา
แหล่งเงินทุนนอกระบบ ซึ่งมีต้นทุนการกู้ยืมที่สูง

ข้อเสนอแนะ

ควรเร่งพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานให้เป็นไปตาม
แผนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและลด
ความเหลื่อมล้ำ โดยคำนึงถึงการพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐานที่อำนวยความสะดวกต่อการใช้งานของคน
ทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้พิการและผู้สูงอายุ เพื่อเตรียม
พร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์และสังคม
ผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ในอนาคตอันใกล้ ตลอดจน
ส่งเสริมการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรต่อ
สิ่งแวดล้อมและสังคม มีความยืดหยุ่น และสามารถ
รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อสนับสนุน
การขับเคลื่อนประเทศไปสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคม
คาร์บอนต่ำ และการบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจก
ของประเทศ (NDC) ภายในปี 2573 ขณะเดียวกันควรเร่ง
เพิ่มผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม โดยสนับสนุน
การวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการนำเทคโนโลยีและ
นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตมากขึ้น
ควบคู่ไปกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและ
การฝึกอบรมเพื่อให้แรงงานให้มีทักษะรองรับการเปลี่ยน
แปลงในภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ ควรเชื่อมโยง
ภาคการศึกษา โดยเฉพาะสายอาชีพศึกษากับภาคธุรกิจ
เพื่อดึงดูดให้แรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น
 อีกทั้งควรส่งเสริมให้ SMEs เข้าถึงแหล่งเงินทุนจาก
สถาบันการเงินให้มากขึ้น โดยปรับปรุงเงื่อนไขและ
กฎเกณฑ์ที่อาจเป็นอุปสรรคหรือลดขั้นตอนการอนุมัติให้
เพื่อส่งเสริมการเริ่มต้นธุรกิจใหม่ การพัฒนาประสิทธิภาพ
ของ SMEs รวมทั้งเพิ่มการจ้างงานและทำให้มีการ
หมุนเวียนของเงินทุนในระบบเศรษฐกิจสูงขึ้น

ผลการประเมินสถานะของ SDG 9

กรณีศึกษา

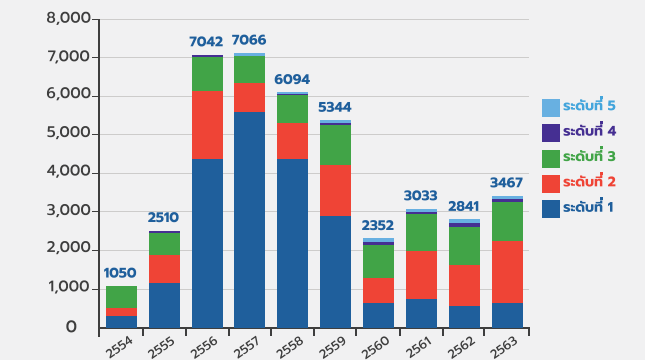
โครงการอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry)

กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการส่งเสริมให้โรงงาน/สถานประกอบการพัฒนาสู่อุตสาหกรรมสีเขียวที่มีกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการประกอบกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งภายในและภายนอกองค์กรตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยได้เริ่มดำเนินโครงการอุตสาหกรรมสีเขียวอย่างจริงจังตั้งแต่ปลายปี 2553 ซึ่งระหว่างปีงบประมาณ 2554 – 2563 มีจำนวนโรงงาน/สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการซึ่งได้รับใบรับรองอุตสาหกรรมสีเขียวแล้วทั้งสิ้น 40,799 ใบรับรอง แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามระดับของการพัฒนาสู่อุตสาหกรรมสีเขียวได้ดังนี้ ระดับที่ 1 ความมุ่งมั่นสีเขียว (Green Commitment) 21,204 ใบรับรอง ระดับที่ 2 ปฏิบัติการสีเขียว (Green Activity) 10,522 ใบรับรอง ระดับที่ 3 ระบบสีเขียว (Green System) 8,435 ใบรับรอง ระดับที่ 4 วัฒนธรรมสีเขียว (Green Culture) 558 ใบรับรอง ระดับที่ 5 เครือข่ายสีเขียว (Green Network) 80 ใบรับรอง ซึ่งในระดับที่ 5 เป็นการดำเนินการที่มีความเข้มข้นที่สุด โดยสถานประกอบการขยายขอบเขตของการเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวจากภายในองค์กรไปสู่ภายนอกตลอดห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งสนับสนุนให้

คู่ค้าและพันธมิตรเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวด้วย ทั้งนี้ กรมโรงงานอุตสาหกรรมมีเป้าหมายที่จะผลักดันให้โรงงานอุตสาหกรรมในกำกับที่มีอยู่กว่า 71,130 โรงทั่วประเทศ พัฒนาสู่การเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวภายในปี 2568 เพื่อให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมและพัฒนาสถานประกอบการสู่อุตสาหกรรมสีเขียว (พ.ศ. 2564 – 2580) และจากผลการดำเนินการดังกล่าว พบว่ามีส่วนช่วยในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกระหว่างปี 2560-2562 ไปแล้วกว่า 164,473 ตัน CO₂ เทียบเท่า โดยในปี 2560 ลดได้ 12,528 ตัน CO₂ เทียบเท่า ปี 2561 ลดได้ 64,357 ตัน CO₂ เทียบเท่า และปี 2562 ลดได้ 87,588 ตัน CO₂ เทียบเท่า

จำนวนใบรับรองอุตสาหกรรมสีเขียวที่ได้รับการรับรองตั้งแต่ปีงบประมาณ 2554 ถึงปีงบประมาณ 2563

ที่มา: กรมโรงงานอุตสาหกรรม

ที่มา: กระทรวงอุตสาหกรรม

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

SDG
9.1

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ เชื่อถือได้ ยั่งยืนและมีความยืดหยุ่น
ต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาคและที่ข้ามเขตแดน
เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์
โดยมุ่งเป้าที่การเข้าถึงได้ในราคาที่สามารถจ่ายได้และเท่าเทียมสำหรับทุกคน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทั้งการประปา ไฟฟ้า ระบบโทรคมนาคม และระบบการขนส่ง ให้มีคุณภาพ ครอบคลุม และเข้าถึงได้ จะช่วยส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเข้าถึง แหล่งวัตถุดิบ ปัจจัยการผลิต และตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าและบริการได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ การส่งเสริมให้ทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ผู้สูงอายุ และคนพิการ สามารถเข้าถึงระบบการขนส่งที่มีประสิทธิภาพโดยตัวหน้า และเท่าเทียม จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ลดการพึ่งพายานพาหนะส่วนบุคคลอันก่อให้เกิด ปัญหาการจราจรติดขัดในเขตเมือง ปัญหามลพิษทางอากาศ ฝุ่นละอองขนาดเล็ก รวมทั้งการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงขึ้นในปัจจุบัน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (World Competitiveness Ranking) โดยสถาบัน IMD¹ ในช่วง ปี 2559 - 2563 บ่งชี้ว่าขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศไทยด้านโครงสร้างพื้นฐานมีแนวโน้มดีขึ้น โดยในปี 2563 ประเทศไทยมีขีดความสามารถด้าน โครงสร้างพื้นฐานอยู่ในอันดับที่ 44 ดีขึ้นจากอันดับ ที่ 49 ในปี 2559 อย่างไรก็ตาม ผลการจัดอันดับ ของประเทศไทยในด้านโครงสร้างพื้นฐานยังอยู่ในอันดับ ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ โดยการจัดอันดับ ด้านโครงสร้างพื้นฐานพิจารณาจากปัจจัยย่อย 5 ด้าน ได้แก่ (1) สาธารณูปโภคพื้นฐาน (2) โครงสร้างพื้นฐาน ด้านเทคโนโลยี (3) โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ (4) สุขภาพและสิ่งแวดล้อม และ (5) การศึกษา ซึ่งปัจจัย ย่อยด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานมีอันดับค่อนข้างดี (อันดับที่ 26 จาก 63 ประเทศในปี 2563) สะท้อนถึง ความก้าวหน้าในการพัฒนาเครือข่ายคมนาคมขนส่ง ตลอดจนการขยายระบบโทรคมนาคมและโครงสร้าง พื้นฐานด้านพลังงาน ซึ่งในปี 2562 ประเทศไทยมีค่า ความหนาแน่นของโครงข่ายถนนอยู่ที่ 1.37 กม./ตร.กม. เพิ่มขึ้นจาก 0.89 กม./ตร.กม. ในปี 2559 บ่งชี้ว่ามีการเข้าถึงเส้นทางของพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศที่ดีขึ้น และมีระยะทางของถนนที่ก่อสร้างรวม 597,667 กม. ในปี 2562 เพิ่มขึ้นจาก 352,465.5 กม. ในปี 2559

นอกจากนี้ ปริมาณผู้โดยสารและการขนส่งสินค้าใน ช่วงปี 2559 - 2562 มีปริมาณการใช้งานเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการโดยสารและการขนส่งทางทะเล ซึ่งมี ปริมาณผู้โดยสารในปี 2562 ประมาณ 40 ล้านคน เพิ่มขึ้น

ปริมาณผู้โดยสาร (ล้านคน) จำแนกตาม รูปแบบการขนส่ง

ประเภทการขนส่ง	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
อากาศ	137.910	151.089	162.352	153.666
ถนน	922.896	938.632	1,028.805	998.889
ราง	395.032	418.127	432.113	438.552
แม่น้ำ	15.462	14.935	16.842	13.987
ทะเล	30.155	33.745	33.598	40.057

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม กระทรวงคมนาคม

ปริมาณขนส่งสินค้า (ล้านตัน) จำแนกตาม รูปแบบการขนส่ง

ประเภทการขนส่ง	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
อากาศ	1.449	1.590	1.643	1.443
ถนน	484.884	482.596	483.760	483.168
ราง	11.937	11.695	10.232	10.262
แม่น้ำ	50.327	53.026	55.739	57.242
ทะเล	262.789	276.719	293.682	299.741

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม กระทรวงคมนาคม

จากประมาณ 30 ล้านคนในปี 2559 และมีปริมาณ การขนส่งสินค้าทางทะเลเพิ่มขึ้นจาก 262.79 ล้านตันใน ปี 2559 เป็น 299.74 ล้านตันในปี 2562 อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความท้าทายในการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานทางสุขภาพและสิ่งแวดล้อมและการศึกษา โดยเฉพาะสัดส่วนงบประมาณด้านการศึกษาต่อ GDP ที่อยู่ในระดับต่ำ (อันดับที่ 58 จาก 63 ประเทศ) ความ เข้มการใช้จ่ายพลังงาน (อันดับที่ 58) การรับสัมพัลฝุ่น ละอองขนาดเล็ก (อันดับที่ 55) ปัญหามลภาวะที่ส่งผล ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ (อันดับที่ 52)

¹ สถาบัน Institute for Management Development (IMD) ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ จัดทำรายงานผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของโลกประจำปี โดยพิจารณาจากปัจจัย 4 ด้าน ประกอบด้วย สภาวะเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพของภาครัฐ ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ และโครงสร้างพื้นฐาน

**สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น
ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม
ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม**

09

SDG
9.1

**พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ เชื่อถือได้ ยั่งยืนและมีความยืดหยุ่น
ต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานระดับภูมิภาคและที่ข้ามเขตแดน
เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์
โดยมุ่งเป้าที่การเข้าถึงได้ในราคาที่สามารถจ่ายได้และเท่าเทียมสำหรับทุกคน**

การดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงคมนาคมอยู่ระหว่างดำเนินยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของ ไทยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) โดยได้เร่งรัด โครงการเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ ภาควตะวันออก ประกอบด้วยโครงการทางหลวงพิเศษ ระหว่างเมืองหมายเลข 7 ส่วนต่อขยายช่วงพิกยา- มาบตาพุด และช่วงมาบตาพุด-เชื่อมเข้าสู่ท่าอากาศยาน อุตะปะการวมทั้งการพัฒนาทางหลวงชนบทเลียช ชายฝั่งทะเลภาควตะวันออก

นอกจากนี้ อยู่ระหว่างการพัฒนาบระบบราง 11 โครงการ ระยะทางรวม 2,147 กิโลเมตรคาดว่าจะทยอยแล้ว เสร็จในปี 2565 เป็นต้นไป ประกอบด้วย (1) โครงการ ก่อสร้างรถไฟทางคู่ 7 เส้นทางระยะทาง 993 กิโลเมตร (2) โครงการก่อสร้างรถไฟสายใหม่ 2 โครงการ ระยะทาง 681 กิโลเมตร และ (3) โครงการก่อสร้าง รถไฟความเร็วสูง 2 โครงการ ระยะทาง 473 กิโลเมตร ซึ่งเมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จจะเอื้อต่อการเข้าถึงบริการ การขนส่งทางรางมากขึ้น

ด้านการขนส่งทางน้ำ ได้เร่งรัดโครงการท่าเรือ แลหมอบัง ระยะที่ 3 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถใน การขนส่งทางทะเลพัฒนาท่าเรือและเส้นทางเดินเรือ โดยได้เปิดให้บริการแล้ว 1 เส้นทาง คือ เส้นทางพิกยา- เขาตะเกียบ และจะเปิดให้บริการอีก 1 เส้นทาง คือ เส้นทางสัทหีบ-บางสะพานอีกทั้งยังได้เปิดให้บริการ เรือขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าเส้นทางคลองพุด กงเกษมในกรุงเทพมหานคร เพื่อส่งเสริมการขนส่ง ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ด้านการขนส่งทางอากาศ ได้ดำเนินการก่อสร้าง สนามบินเบตง จังหวัดยะลา แล้วเสร็จและคาดว่าจะ เปิดให้บริการได้ในปี 2564 รวมทั้งอยู่ระหว่าง การพัฒนาท่าอากาศยานอุตะปะการเป็นท่าอากาศยาน พาณิชย์แห่งที่ 3 ของประเทศ และพัฒนาศูนย์ฝึก อบรมบุคลากรด้านการบินและอวกาศอุตะปะการ เพื่อ ยกระดับฝีมือแรงงานในอุตสาหกรรมการบิน

นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินมาตรการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายผู้มีรายได้น้อยจำนวน 11.67 ล้านคน ทั่วประเทศ ผ่านการให้เงินช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ด้วยระบบขนส่งสาธารณะ 3 ประเภท ได้แก่ (1) รถ โดยสารประจำทาง/รถไฟฟ้า (2) รถโดยสารของ บริษัท ขนส่ง จำกัด และ(3)รถไฟ ประเภทละ 500บาท โดยการสนับสนุนดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายและ สนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงบริการขนส่งสาธารณะ มากขึ้น

ความท้าทาย

ผู้พิการและผู้สูงอายุยังไม่สามารถเข้าถึงบริการ ขนส่งสาธารณะได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากการออกแบบ โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งที่เอื้อต่อการ ใช้งานของคนทุกกลุ่มยังมีไม่เพียงพอในทุกพื้นที่ นอกจากนี้ โครงการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง หลายโครงการมีแนวโน้มที่จะเริ่มต้นล่าช้าไปจากแผน งานเดิม เนื่องจากรัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณ ไปใช้สำหรับการเยียวยาและฟื้นฟูผลกระทบจาก การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

ข้อเสนอแนะ

ภาครัฐควรเพิ่มการลงทุนระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ อำนวยความสะดวกต่อการใช้งานของคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้พิการและผู้สูงอายุให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดค่า ใช้จ่ายให้แก่ประชาชนและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคม ผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ และสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ ในอนาคตอันใกล้ นอกจากนี้ ควรเน้นการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีความยืดหยุ่น สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ และการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันในด้าน ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ระบบ เศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและการบรรลุเป้าหมาย การลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ (NDC)

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และภายในปี 2573 ให้เพิ่มส่วนแบ่งของอุตสาหกรรมในการจ้างงานและผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ โดยให้เป็นไปตามสภาวะแวดล้อมของประเทศ รวมทั้งให้เพิ่มส่วนแบ่งขึ้นเป็น 2 เท่าในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

ภาคอุตสาหกรรมช่วยทำให้เกิดการจ้างงานและขับเคลื่อนให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจตลอดห่วงโซ่การผลิตได้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ การพัฒนาอุตสาหกรรมยังกระตุ้นให้เกิดการคิดค้น พัฒนา และประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมมีบทบาทเพิ่มขึ้นจึงสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ภาคอุตสาหกรรมจะต้องไม่ละเลยผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการมีสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นหนึ่งในต้นทุนสำคัญของการดำรงชีวิตของมนุษย์ จึงต้องปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพิ่มมูลค่าอุตสาหกรรมและสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่จากของเสียหรือวัสดุเหลือใช้ ตลอดจนส่งเสริมการปรับปรุงแบบธุรกิจที่ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดความยั่งยืน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

บทบาทของภาคอุตสาหกรรมการผลิตของประเทศไทย ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจลดลงอย่างต่อเนื่องในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา โดยข้อมูลจาก UN Global SDG Database ระบุว่า สัดส่วนมูลค่าเพิ่มภาคอุตสาหกรรม (Manufacturing Value added: MVA) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ปรับตัวลดลงจากร้อยละ 26.99 ในปี 2559 เหลือร้อยละ 25.71 ในปี 2563 ในขณะที่สัดส่วน MVA ต่อหัวประชากร มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นระหว่างปี 2559 - 2562 และปรับตัวลดลงจาก 1,623.90 ในปี 2559 เหลือ 1,573.40 ในปี 2563 ซึ่งภาคการผลิตโดยรวมได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสัดส่วนจำนวนการจ้างงานในภาคการผลิตต่อจำนวนผู้มีงานทำทั้งประเทศ พบว่าปรับตัวลดลง จากร้อยละ 16.68 หรือประมาณ 6.29 ล้านคน ในปี 2559 เป็นร้อยละ 15.86 หรือประมาณ 5.98 ล้านคน ในปี 2563 ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ทำให้เศรษฐกิจทั่วโลกชะลอตัวและสถานประกอบการบางส่วนต้องปิดตัวลง

สัดส่วนการจ้างงานในภาคการผลิต ต่อจำนวนผู้มีงานทำทั้งประเทศ (ร้อยละ)

ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
16.68	16.30	16.53	16.28	15.86

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลโดย สศช.

การดำเนินการที่ผ่านมา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของดำเนินโครงการยกระดับอุตสาหกรรม 4.0 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผลิตภาพและนวัตกรรม ให้กับภาคอุตสาหกรรมไทย โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การบริการให้คำปรึกษาแก่สถานประกอบการเพื่อประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการปรับปรุงสายการผลิตและการบริหารจัดการ การจัดฝึกอบรม เพื่อยกระดับผลิตภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะรอบด้านและสามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรม และการพัฒนาศักยภาพของปัจจัยแวดล้อมเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเพิ่มผลิตภาพ อาทิ การจัดทำกรอบแนวทางการยกระดับองค์กรสู่อุตสาหกรรม 4.0 และระบบสารสนเทศรูปแบบต่างๆ

นอกจากนี้ ภาครัฐได้เร่งผลักดันนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve Industries) ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มที่ต่อยอดจากฐานอุตสาหกรรมเดิมด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่และกลุ่มอุตสาหกรรมศักยภาพที่ต้องการวางรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมใน

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

09

SDG
9.2

ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และภายในปี 2573
ให้เพิ่มส่วนแบ่งของอุตสาหกรรมในการจ้างงานและผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ
โดยให้เป็นไปตามสภาวะแวดล้อมของประเทศ รวมทั้งให้เพิ่มส่วนแบ่งขึ้น
เป็น 2 เท่าในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

อนาคต เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้หลุดพ้นจาก
กับดักรายได้ปานกลาง รวมทั้งมีนโยบายการพัฒนา
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่เน้น
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการลงทุน
ของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดย
ภาครัฐได้จัดทำแผนการขับเคลื่อนของอุตสาหกรรมใน
อนาคต อาทิ อุตสาหกรรมยานยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วย
พลังงานไฟฟ้าอุตสาหกรรมหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ
อุตสาหกรรมชีวภาพและอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร
จากข้อมูลปี 2561 พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่มี
ศักยภาพในการต่อยอดจากอุตสาหกรรมเดิมมี 5,218
โรงงานเงินลงทุน 736,796.56 ล้านบาทและแรงงาน
340,089 คน และกลุ่มอุตสาหกรรมอนาคตมี 441
โรงงานเงินลงทุน 95,643.80 ล้านบาทและแรงงาน
33,287 คน โดยภาครัฐได้เชื่อมโยงเครือข่าย
การรวมกลุ่มและเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมแห่งอนาคต
ซึ่งได้ดำเนินการพัฒนาจำนวน 8 กลุ่ม 160 กิจกรรม
ในปี 2563

ยุคที่ 4 ที่ใช้ระบบเครื่องจักรอัตโนมัติ หุ่นยนต์ และระบบ
ดิจิทัล มากทดแทนแรงงานมนุษย์ เนื่องจากให้ผลลัพธ์การ
ทำงานได้ดีกว่า มีความต่อเนื่อง และมีต้นทุนต่ำกว่าการ
จ้างแรงงานมนุษย์ในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

ควรเร่งรัดการเพิ่มผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม โดย
สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการนำเทคโนโลยี
และนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตมากขึ้น
ควบคู่ไปกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
และการฝึกอบรมเพื่อสนับสนุนให้แรงงานให้มีทักษะ
รองรับกับการเปลี่ยนแปลงในภาคอุตสาหกรรมที่ใช้
เทคโนโลยีและนวัตกรรม นอกจากนี้ ควรเชื่อมโยงภาค
การศึกษา โดยเฉพาะสายอาชีวศึกษา กับภาคธุรกิจให้
มากขึ้น อาทิ การส่งเสริมการศึกษาระบบทวิภาคีให้
เข้มข้นขึ้น โดยมีการกำหนดนโยบายและมาตรการ
สนับสนุนที่ชัดเจน การเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน
และครูผู้ฝึกสอน การควบคุมคุณภาพ และความร่วมมือ
ของสถานประกอบการ เพื่อดึงดูดให้แรงงานเข้าสู่
ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น

ความท้าทาย

ภาคอุตสาหกรรมไทยมีการเติบโตที่ช้าลง ส่วนหนึ่งเป็น
ผลจากขีดความสามารถในการแข่งขันที่ถดถอยลง
โดยสัดส่วนของมูลค่าภาคอุตสาหกรรมที่เริ่มลดลง
อย่างต่อเนื่องหลายปีติดต่อกัน เนื่องจากอุตสาหกรรม
ไทยที่เคยได้เปรียบจากต้นทุนค่าแรงราคาถูกไม่ได้
เป็นจุดแข็งของประเทศอีกต่อไปประกอบกับข้อจำกัด
ในการใช้เทคโนโลยีให้เข้มข้นขึ้นและความท้าทายจาก
พลวัตต่าง ๆ อาทิ การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี
ดิจิทัลที่เข้ามายกระดับกระบวนการผลิตของภาค
อุตสาหกรรม ข้อตกลงทางการค้าและการลงทุน
ระหว่างประเทศที่มีความซับซ้อนและมีเงื่อนไขที่
เข้มงวดในด้านแรงงานและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และ
ทิศทางการเคลื่อนย้ายทุนและแรงงานระหว่างประเทศ
ที่แปรผันไปอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ ภาคอุตสาหกรรมการผลิตยังมีแนวโน้ม
ความต้องการแรงงานน้อยลง และเน้นกลุ่มแรงงาน
ที่มีทักษะมากขึ้น อันเป็นผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรม

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยรวมถึงเครดิตในราคาที่สามารถจ่ายได้
ของอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดเล็ก โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา
รวมถึงเพิ่มการผนวกกลุ่มเหล่านี้เข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่าและตลาด

การส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินและการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินกิจการได้อย่างราบรื่น มีความพร้อมในการพัฒนาธุรกิจเข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่า จนสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก โดยเฉพาะการเข้าถึงบริการทางการเงินและสินเชื่อในระดับราคาที่เหมาะสม จะทำให้ผู้ประกอบการสามารถวางแผนและบริหารการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจ ซึ่งจะเอื้อต่อการลงทุนในระยะยาว ช่วยให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมมีต้นทุนทางการเงินต่ำลง และเป็นการส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

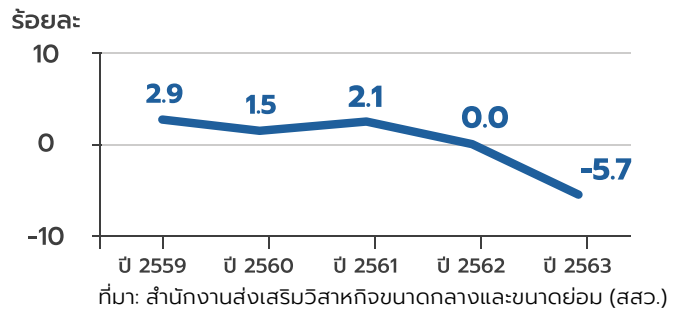
สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

สัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กต่อมูลค่าเพิ่มของภาคอุตสาหกรรมทั้งหมดในปี 2563 อยู่ที่ร้อยละ 34.5 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 34 ในปี 2560 ก่อนจะลดลงมาเล็กน้อยเหลืออยู่ที่ร้อยละ 34.5 ในปี 2560 ขณะที่อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ในภาคการผลิตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSME)¹ ในช่วงปี 2559 - 2563 ที่มีแนวโน้มลดลงโดยในปี 2559 อยู่ที่ร้อยละ 2.9 ลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ -5.7 ในปี 2563

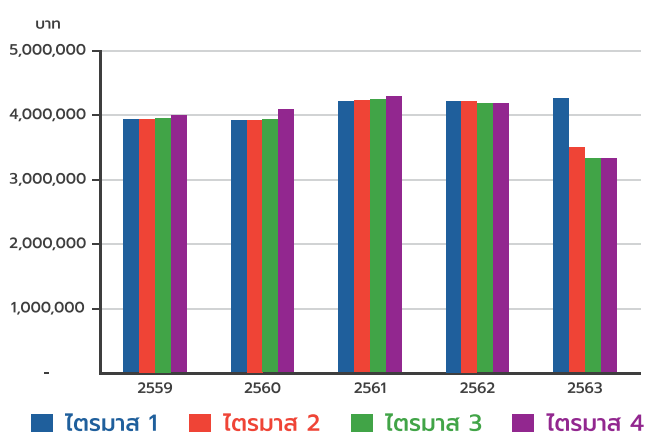
นอกจากนี้ สัดส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีการกู้ยืมหรือมีวงเงินที่ธนาคารให้กู้ยืมในธนาคารพาณิชย์ไทย 15 แห่ง ระหว่างปี 2559 - 2562 ยังคงไม่สูงมากนัก โดยในปี 2559 อยู่ที่ ร้อยละ 15.50 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20.30 ในปี 2562 และถ้าหากนับรวมเข้ากับข้อมูลของ SMEs ที่กู้ยืมจากสถาบันการเงินเฉพาะกิจ² สัดส่วนการให้สินเชื่อในปี 2562 จะอยู่ที่ร้อยละ 38.91 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 36.39 ในปี 2560

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่ามูลค่าการให้สินเชื่อ SMEs ของธนาคารพาณิชย์จะมีทิศทางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2559 - 2562 แต่ในปี 2563 กลับมีทิศทางลดลงอย่างเห็นได้ชัดโดยเฉพาะในช่วงไตรมาส 2 - 4 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยในไตรมาสที่ 4 ของปีของปีดังกล่าวมีมูลค่าการให้สินเชื่ออยู่ที่ 3,270,962 ล้านบาท

อัตราการขยายตัวของ GDP MSME ภาคการผลิต
ระหว่างปี 2559 - 2563

มูลค่าการให้สินเชื่อ SMEs ของธนาคารพาณิชย์รายไตรมาส
ปี 2559 - 2563

¹ กฎกระทรวงกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2562 ระบุว่าวิสาหกิจขนาดกลางคือ (1) กิจการผลิตสินค้าที่มีจำนวนการจ้างงานเกินกว่า 50 คน แต่ไม่เกิน 200 คน หรือมีรายได้ต่อปีเกินกว่า 100 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 500 ล้านบาท และ (2) กิจการให้บริการ กิจการก่อสร้าง หรือกิจการค้าปลีกที่มีการจ้างงานเกิน 30 คน แต่ไม่เกิน 100 คน หรือ มีรายได้ต่อปีเกินกว่า 100 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 500 ล้านบาท และวิสาหกิจขนาดย่อมหมายถึง (1) กิจการผลิตสินค้าที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน หรือมีรายได้ต่อปีไม่เกิน 100 ล้านบาท (2) กิจการให้บริการ กิจการก่อสร้าง หรือกิจการค้าปลีกที่มีการจ้างงานไม่เกิน 30 คน หรือมีรายได้ต่อปีไม่เกิน 50 ล้านบาท

² อาทิ ธนาคารออมสิน ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น
ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม
ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยรวมถึงเครดิตในราคาที่สามารถจ่ายได้
ของอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดเล็ก โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา
รวมถึงเพิ่มการผนวกกลุ่มเหล่านี้เข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่าและตลาด

การดำเนินการที่ผ่านมา

ธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงการคลังได้ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินเพื่อเป็นกรอบการพัฒนาระบบสถาบันการเงินของประเทศ และได้บรรจุประเด็นการส่งเสริมการเข้าถึงสินเชื่อไมโครไฟแนนซ์ของธนาคารพาณิชย์ และการดำเนินมาตรการสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพ (Nano Finance) ไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผน

ขณะเดียวกันกระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดตั้งกองทุนพัฒนาเอสเอ็มอีตามแนวประชารัฐขึ้นในปี 2560 เพื่อเป็นทุนสนับสนุน SMEs ให้มีความสามารถในการแข่งขันบนฐานของนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล และส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยมีวงเงินทั้งสิ้น 10,000 ล้านบาท ส่วนธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศมาตรการทางการเงินเพื่อช่วยเหลือและเยียวยา SMEs ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อาทิ การลดดอกเบี้ยการพักชำระหนี้และการให้สินเชื่อเพิ่มเติม

นอกจากนี้ ในปี 2563 สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ลงนามบันทึกความร่วมมือกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย จัดตั้งกองทุนสินเชื่อ SMEs One เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุนของผู้ประกอบการ SMEs เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนลงทุนพัฒนากิจการและรักษาการจ้างงานโดยแบ่งวงเงินกู้เป็น 2 ประเภท ได้แก่กรณีบุคคลธรรมดาวงเงินกู้ไม่เกิน 5 แสนบาท กรณีนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาที่จดทะเบียนพาณิชย์มูลค่าเพิ่มวงเงินกู้ไม่เกิน 3 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี ระยะเวลาสูงสุดไม่เกิน 7 ปี ระยะเวลาปลอดชำระคืนเงินต้นสูงสุดไม่เกิน 1 ปี

ความท้าทาย

แม้ภาครัฐจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุนของผู้ประกอบการ SMEs อย่างต่อเนื่อง แต่ผลสำรวจข้อมูลวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อม ปี 2562 เรื่องแหล่งทุนในการเริ่มต้นกิจการ ใน 3 ภาคธุรกิจ ได้แก่ การผลิต การค้า และการบริการ วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดย่อมส่วนใหญ่ใช้เงินส่วนตัว รองลงมาคือ เงินจากคนในครอบครัว และเงินกู้จากระบบธนาคาร สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการ SMEs ยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากธนาคารและสถาบันทางการเงิน

นอกจากนี้ ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลผู้ประกอบการ SMEs มีแนวโน้มที่จะปิดตัวเพิ่มสูงขึ้นอีกด้วย โดยข้อมูลจากรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ระบุว่าจำนวนธุรกิจ SMEs ที่ยกเลิกกิจการในเดือนธันวาคม 2563 มี 6,013 ราย รายเพิ่มสูงขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 6.1

ข้อเสนอแนะ

ควรส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ SMEs จากสถาบันการเงินให้มากขึ้น โดยปรับปรุงเงื่อนไขและกฎเกณฑ์ที่อาจเป็นอุปสรรค หรือลดขั้นตอนการอนุมัติให้รวดเร็วขึ้น เพื่อส่งเสริมการเริ่มต้นธุรกิจใหม่ การพัฒนาประสิทธิภาพของ SMEs รวมถึงเพิ่มการจ้างงาน และทำให้มีการหมุนเวียนของเงินทุนในระบบเศรษฐกิจสูงขึ้น นอกจากนี้ ควรพิจารณามาตรการฟื้นฟูและเยียวยาธุรกิจ SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างรอบด้าน

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

SDG
9.4

ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยมีประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการทางอุตสาหกรรมที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยทุกประเทศ ดำเนินการตามขีดความสามารถของแต่ละประเทศ ภายในปี 2573

แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศในปัจจุบันส่งเสริมให้มีการตามแนวทางอุตสาหกรรมสีเขียว และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ซึ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่ตามศักยภาพด้านทรัพยากรและโครงสร้างทางกายภาพ โดยการส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์พลังงาน ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีความปลอดภัย อาชีวอนามัย และมีความรับผิดชอบต่อสังคมตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มุ่งเน้นการเติบโตที่สมดุล และการขับเคลื่อนประเทศไปสู่เศรษฐกิจสังคมคาร์บอนต่ำที่ให้ความสำคัญกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมมากยิ่งขึ้น

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) จากการใช้พลังงานต่อหน่วยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ระหว่างปี 2559 – 2562 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2562 มีการปล่อยก๊าซ CO₂ อยู่ที่ 22.94 ตัน CO₂ ต่อล้านบาท ลดลงจาก 26.27 ตัน CO₂ ต่อล้านบาท ในปี 2559 โดยในภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มการปล่อยก๊าซ CO₂ ลดลงเช่นกัน ซึ่งในปี 2562 ปริมาณการปล่อยก๊าซ CO₂ อยู่ที่ 69.74 ล้านตัน ลดลงจาก 77.98 ล้านตันในปี 2559

ปริมาณการปล่อย CO₂ ต่อ GDP หน่วย: ตัน CO₂ ต่อล้านบาท

ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
26.27	25.22	24.68	22.94

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

การดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ในพื้นที่เป้าหมาย 15 จังหวัด 18 พื้นที่¹ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร การใช้เทคโนโลยีและกระบวนการทางอุตสาหกรรมที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการลดมลพิษและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อาทิ โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีสีเขียวเพื่อยกระดับโรงงานให้เป็นมิตรกับสังคมและสิ่งแวดล้อม (Green

Industry) โครงการส่งเสริมโรงงานอุตสาหกรรม ให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและอยู่ร่วมกับชุมชน ได้อย่างยั่งยืน และโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาตามแนวคิดต้นแบบเมืองนิเวศ เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนที่ยั่งยืนและได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสีย และมลพิษในพื้นที่อุตสาหกรรม

ผลการประเมินเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ปี 2562 ในพื้นที่เป้าหมาย 15 จังหวัด 18 พื้นที่ พบว่ามีการพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะจังหวัดระยอง (พื้นที่เขตควบคุมมลพิษและเขตประกอบการไออาร์พีซี) และภาคเอกชนในพื้นที่เป้าหมาย ได้ให้ความร่วมมือในการพัฒนาและการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถผ่านการประเมินเป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศสูงถึงระดับที่ 4 และมีจำนวนโรงงานเข้าร่วมจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการแลกเปลี่ยนทรัพยากรร่วมกัน (RECP)² พร้อมทั้งยกระดับโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศแล้ว 332 โรงงาน โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่เป้าหมายได้รับการยกระดับและพัฒนาเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ระดับที่ 2 325 โรงงาน และมีโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่เป้าหมายได้รับการยกระดับและพัฒนาเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ระดับที่ 3 ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร 325 โรงงาน

¹ จังหวัดระยอง สุนทรปราการ สุนทรสาคร จะเชิงเทรา ปราชินบุรี ชลบุรี นครปฐมปทุมธานี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี สงขลา ขอนแก่น นครราชสีมา และสุราษฎร์ธานี

² การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและการผลิตที่สะอาด (Resource Efficient and Cleaner Production: RECP) เป็นการใช้องค์กรด้านสิ่งแวดล้อมเชิงป้องกันอย่างต่อเนื่องในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

**สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น
ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม
ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม**

09

SDG
9.4

ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยมีประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการทางอุตสาหกรรมที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยทุกประเทศ ดำเนินการตามขีดความสามารถของแต่ละประเทศ ภายในปี 2573

ความท้าทาย

พื้นที่เป้าหมายในแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างของประเภทโรงงานอุตสาหกรรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาคประชาชน ส่งผลให้มีระดับความยากง่ายในการยกระดับเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศแตกต่างกันไป นอกจากนี้ ความตระหนักรู้เรื่องความสำคัญของการจัดการและการบริหารพื้นที่เมืองเพื่อจัดการของเสียและมลพิษในพื้นที่เมือง โดยเฉพาะผู้ประกอบการยังมีอยู่อย่างจำกัด

ข้อเสนอแนะ

ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมและการจัดการของเสียมากขึ้น รวมถึงส่งเสริมการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว และสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและสอดคล้องกับศักยภาพในการบริหารจัดการของท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุตสาหกรรมสีเขียว โดยพัฒนากฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและหลักเกณฑ์อุตสาหกรรมสีเขียว และพัฒนาสิทธิประโยชน์ให้เป็นที่ยอมรับระหว่างอุตสาหกรรมกับชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ สร้างเครือข่ายอุตสาหกรรมสีเขียวในระดับจังหวัดให้เป็นกลไกการทำงานในระดับท้องถิ่นร่วมกับสถาบันวิจัยต่าง ๆ ในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อให้ผู้ประกอบการ ชุมชนนำไปใช้พัฒนาธุรกิจ รวมทั้งปรับปรุงหลักสูตรและการอบรมให้ความรู้กับสถานประกอบการ บุคคลทั่วไปและเยาวชนให้สามารถนำไปใช้ได้จริงเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบ และยกระดับภาคอุตสาหกรรมให้ดียิ่งขึ้น

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เพิ่มพูนการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ยกระดับขีดความสามารถทางเทคโนโลยี
ของภาคอุตสาหกรรมในทุกประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา
และให้ภายในปี 2573 มีการส่งเสริมนวัตกรรมและให้เพิ่มจำนวนผู้ทำงานวิจัย
และพัฒนาต่อประชากร 1 ล้านคน และค่าใช้จ่ายทางการวิจัย
และพัฒนาของภาครัฐและภาคเอกชน

การวิจัยและนวัตกรรมสำคัญต่อการยกระดับภาคอุตสาหกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและเป็นรากฐานสำคัญ
ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศให้
ประสบความสำเร็จนั้น ต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและ
รองรับอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนาทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน
ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรเพื่อขับเคลื่อนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรม
เป้าหมาย และการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็ว

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ประเทศไทยมีแนวโน้มการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา
เพิ่มขึ้น และเมื่อเทียบค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนา
ของประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GERD/
GDP) พบว่าระหว่างปี 2559 – 2561 มีทิศทางการลงทุน
ทางการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้น และลดลงเล็กน้อย
ในปี 2562 โดยในปี 2562 มีสัดส่วน GERD/GDP
อยู่ที่ร้อยละ 1.0 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.78 ในปี 2559
ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายดังกล่าวมาจากภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่
ในปี 2561 สัดส่วนการลงทุนจากภาคเอกชนอยู่ที่
ร้อยละ 78 คิดเป็นมูลค่า 143,016 ล้านบาท โดยสัดส่วน
การลงทุนจากภาคอื่น ๆ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคการศึกษา
รัฐวิสาหกิจ และเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร อยู่ที่
ร้อยละ 22 คิดเป็นมูลค่า 39,341 ล้านบาท ขณะที่
สัดส่วนจำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของ
ประเทศต่อจำนวนประชากร 1 ล้านคน ในช่วงปี 2559 –
2561 มีทิศทางเพิ่มขึ้นจาก 1,264 คน ต่อประชากร
1 ล้านคนในปี 2559 เป็น 1,840 คนต่อประชากร 1 ล้านคน
ในปี 2561

สัดส่วนของค่าใช้จ่ายทางการวิจัย และพัฒนาต่อ GDP (ร้อยละ)

ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
0.78	1.00	1.11	1.00

ที่มา: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

สัดส่วนจำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา ของประเทศต่อจำนวนประชากร 1 ล้านคน

ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561
1,264 คน	1,412 คน	1,840 คน

ที่มา: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้ร่วมมือกับภาคเอกชนในการส่งเสริม
อุตสาหกรรมแห่งอนาคต (S-curve) โดยสนับสนุน
เงินทุนในรูปแบบเงินให้เปล่าแก่ผู้ประกอบการ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และ
Startup ในสาขาต่าง ๆ เช่น การเกษตรและเทคโนโลยี
ชีวภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัล และอุตสาหกรรม
หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม โดยมีผู้ประกอบการให้
ความสนใจกว่า 802 ทีม และมีผู้ผ่านการคัดเลือก
เข้าร่วมกิจกรรม 204 ทีม รวมทั้งได้พัฒนาองค์
ความรู้ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ เช่น กลยุทธ์ทาง
การตลาด กลยุทธ์ทางการเงินและให้คำแนะนำ
เทคนิคเชิงลึกเกี่ยวกับระบบการผลิตและการใช้
เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดมูลค่า
เพิ่มทางเศรษฐกิจกว่า 450 ล้านบาท และเกิดการจ้าง
งานเพิ่มขึ้น 500 คน คิดเป็นมูลค่า 90 ล้านบาทต่อปี

นอกจากนี้ ยังได้ประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติ
ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม
พ.ศ. 2562 เพื่อส่งเสริมให้ผลงานวิจัยที่เกิดจากการ
ให้ทุนของรัฐถูกนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้
อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขณะที่
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติได้จัดทำโครงการพัฒนา
บุคลากรวิจัยและนวัตกรรมโดยผ่านหลักสูตรการฝึก
อบรมวิทยากรหลักสูตรการพัฒนานักวิจัย (Training
for the trainers) และหลักสูตรสร้างนักวิจัย
รุ่นใหม่ เพื่อพัฒนานักวิจัยและเพิ่มจำนวนนักวิจัยใน
ประเทศโดยโครงการดังกล่าว สามารถสร้างวิทยากร
หลักสูตรการพัฒนานักวิจัยได้แล้วกว่า 1,100 คน
ซึ่งบุคลากรกลุ่มดังกล่าวมีบทบาทในการช่วยสร้าง
นักวิจัยรุ่นใหม่ไปแล้ว 9,500 คน

**สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น
ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม
ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม**

09

SDG
9.5

เพิ่มพูนการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ยกระดับขีดความสามารถทางเทคโนโลยี
ของภาคอุตสาหกรรมในทุกประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา
และให้ภายในปี 2573 มีการส่งเสริมนวัตกรรมและให้เพิ่มจำนวนผู้ทำงานวิจัย
และพัฒนาต่อประชากร 1 ล้านคน และค่าใช้จ่ายทางการวิจัย
และพัฒนาของภาครัฐและภาคเอกชน

ความท้าทาย

การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศที่
ผ่านมายังกระจุกตัวอยู่ในภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ ทำให้ไม่ก่อให้เกิดการเผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณชนด้วย
ราคาต้นทุนที่เข้าถึงได้ เนื่องจากผลงานด้านการวิจัย
และพัฒนาดังกล่าวได้รับการปกป้องด้วยกฎหมาย
ทรัพย์สินทางปัญญา นอกจากนี้ ประเทศไทยยัง
ขาดความสมดุลของบุคลากรด้านการวิจัยที่มีความรู้
ความสามารถสูง เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่ทำงานอยู่ใน
ภาครัฐ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา
ซึ่งไม่ได้นำผลการค้นคว้าวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิง
พาณิชย์หรือใช้ประโยชน์ในเชิงสาธารณะเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

ภาครัฐควรเพิ่มบทบาทการลงทุนและสนับสนุนด้าน
การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้มากขึ้น
เพื่อให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้และ
เทคนิคใหม่ ๆ ด้วยต้นทุนที่เข้าถึงได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้
อาจเริ่มต้นจากการร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อดำเนิน
โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่มีความจำเป็น
ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศในอนาคต

ขณะเดียวกัน ควรเร่งสร้างความตระหนักถึงความ
สำคัญของการวิจัยและพัฒนาให้มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่ม
SMEs พร้อมทั้งให้การสนับสนุนที่จำเป็น อาทิ เงินทุน
สถานที่ และบุคลากร ทั้งนี้ การสนับสนุนด้านการวิจัย
และพัฒนาของภาครัฐต่อเอกชนควรมีข้อตกลงหรือ
เงื่อนไขบางประการที่จะทำให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์
อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ควรผ่อนคลายเงื่อนไขด้านกฎระเบียบเรื่อง
บุคลากรด้านการวิจัยที่มีความสามารถสูง ซึ่งส่วนใหญ่
ทำงานในภาครัฐให้สามารถย้ายไปทำงานร่วมกับ
ภาคเอกชนได้ง่ายขึ้นเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จาก
ความสามารถของบุคลากรคุณภาพสูงได้มากขึ้น
รวมทั้งควรมีมาตรการและนโยบายที่ชัดเจน รวมทั้ง
สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดึงดูดบุคลากร
และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและนวัตกรรมที่มีศักยภาพ
สูงจากต่างประเทศมาทำงานในประเทศให้มากขึ้นเพื่อ
ให้เกิดการถ่ายทอดและดูดซับองค์ความรู้และเทคโนโลยี
เพิ่มขึ้น

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

อำนวยความสะดวกการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืนและมีความยืดหยุ่น
ต่อการเปลี่ยนแปลงในประเทศกำลังพัฒนา ผ่านทางการยกระดับการสนับสนุน
ทางการเงิน เทคโนโลยี และด้านวิชาการ ให้แก่ประเทศในแอฟริกา ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด
ประเทศกำลังพัฒนาที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่คำนึงถึงผลกระทบอย่างรอบด้านและมีความทนทานยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง
เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นและมีความปลอดภัย โดยเฉพาะ
ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งมักขาดแคลนเงินทุนและองค์ความรู้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
ให้มีความยั่งยืนในทุกมิติ ดังนั้น การให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนาทั้งในด้านการเงิน เทคโนโลยี
และวิชาการ จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้โลกบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

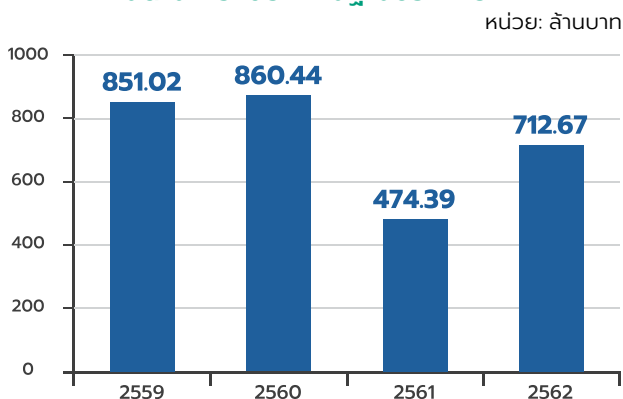
ประเทศไทยให้การสนับสนุนเพื่อการพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐานแก่ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อย
ที่สุดอย่างต่อเนื่อง โดยมีมูลค่าความช่วยเหลือเพื่อ
การพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development
Assistant: ODA) และกระแสความช่วยเหลืออย่างเป็นทางการอื่น (Other Official Flows: OOF) ด้าน
โครงสร้างพื้นฐานระหว่างปี 2559 - 2562 รวมอยู่ที่
2,898.52 ล้านบาท

การดำเนินการที่ผ่านมา

ประเทศไทยดำเนินการให้ความช่วยเหลือเพื่อพัฒนา
โครงสร้างพื้นฐานในประเทศเพื่อนบ้านมาอย่าง
ต่อเนื่องและมีส่วนสำคัญในการอำนวยความสะดวก
ด้านการคมนาคมและสัญจรของประชาชนในประเทศ
ดังกล่าว โดยเฉพาะในมิติด้านการเชื่อมโยงระหว่าง
ประเทศ อาทิ โครงการก่อสร้างเส้นทางเชียงราย-
คูนหมิง ผ่าน สปป.ลาว (R3) โครงการปรับปรุงถนน
และร่องระบายน้ำในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว
โครงการพัฒนารถโดยสาร 67 (อันลองเวง-เสียมราฐ)
กัมพูชา และโครงการเชื่อมโยงเส้นทางไทย-พม่า
จากเมียวดี-เซียงเขาตะนาวศรี

นอกจากนี้ ยังมีการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน
เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานซึ่งกำลังอยู่ระหว่าง
ดำเนินการก่อสร้าง ได้แก่ โครงการก่อสร้างถนน
จากเมืองหงสา-บ้านเชียงแมนในสปป.ลาว โครงการ
สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 5 โครงการพัฒนา
จุดผ่านแดนถาวรสตริงบก และเส้นทางเชื่อมโยงไป
ยังถนนหมายเลข 5 ในกัมพูชา และโครงการพัฒนา
เมืองภายใต้ระเบียบเศรษฐกิจอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง
ระยะที่ 3 ในส่วนของเมียวดี และการปรับปรุงระบบ
น้ำประปา และการพัฒนาระบบการจัดการขยะใน
เมียนมา

มูลค่าความช่วยเหลือ ODA และ OOF
ในด้านโครงสร้างพื้นฐานของไทย

ที่มา: กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ

**สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น
ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม
ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม**

09

SDG
9.a

**อำนวยความสะดวกการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืนและมีความยืดหยุ่น
ต่อการเปลี่ยนแปลงในประเทศกำลังพัฒนา ผ่านทางการยกระดับการสนับสนุน
ทางการเงิน เทคโนโลยี และด้านวิชาการ ให้แก่ประเทศในแอฟริกา ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด
ประเทศกำลังพัฒนาที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล และรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก**

ความท้าทาย

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่พึ่งพาแหล่งเงินจากงบประมาณของภาครัฐเป็นหลัก ทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก ประกอบกับความต้องการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่ประเทศไทยให้การสนับสนุนอยู่นั้นมีทิศทางเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการขยายตัวของเศรษฐกิจที่รวดเร็ว นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้ภาครัฐมุ่งเน้นการจัดสรรงบประมาณไปที่การจัดการทางสาธารณสุข การเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจในประเทศเป็นหลัก ทำให้อาจมีข้อจำกัดทางงบประมาณด้านการช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านควรพัฒนาเครื่องมือทางการเงินใหม่ ๆ มาใช้ให้มากขึ้นเพื่อใช้ระดมแหล่งเงินทุน ซึ่งปัจจุบันเริ่มมีทิศทางที่ดีขึ้น โดยสำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) ได้เริ่มดำเนินการออกขายพันธบัตร จำนวนหนึ่งพันล้านบาท เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและ การให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระการใช้งบประมาณของประเทศลงได้อีกทั้งช่วยทำให้ไทยยังคงมีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาอื่นต่อไป โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

SDG
9.b

สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรมภายในประเทศกำลังพัฒนา รวมถึงการให้มีสภาพแวดล้อมทางนโยบายที่นำไปสู่ความหลากหลายของอุตสาหกรรมและการเพิ่มมูลค่าของสินค้าโภคภัณฑ์

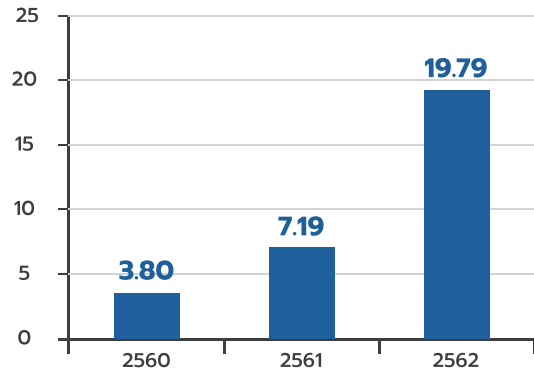
การพัฒนาอุตสาหกรรมให้มีความทันสมัย ไม่เพียงจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการผลิตให้ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการพัฒนาทักษะแรงงานอีกด้วย เนื่องจากกระบวนการพัฒนาทางอุตสาหกรรมจะทำให้เกิดการปรับปรุงรูปแบบการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เกิดการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงานมากขึ้น ขณะเดียวกันจะทำให้แรงงานได้ดูดซับองค์ความรู้และพัฒนาทักษะควบคู่ไปด้วย อย่างไรก็ตาม กระบวนการพัฒนาทางอุตสาหกรรมดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยเงินทุน เทคโนโลยี และองค์ความรู้จำนวนมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่มีรายได้ต่ำยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ประเทศไทยได้ร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศ ในการให้ความช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาที่จะนำไปสู่การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกได้ โดยจำนวนเงินความร่วมมือเพื่อการพัฒนา (Official Development Assistant: ODA) ที่ประเทศไทยให้แก่ต่างประเทศในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระหว่างปี 2560 - 2562 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากประมาณ 3.80 ล้านบาท ในปี 2560 เป็นประมาณ 19.79 ล้านบาท ในปี 2562

นอกจากนี้ ในการดำเนินงานภายในประเทศ ภาครัฐให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ โดยกำหนดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อรองรับความต้องการแห่งอนาคตเป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการแปรรูปวัตถุดิบและสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าโภคภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งนี้ หนึ่งใน การดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวคือการจัดตั้งศูนย์ปฏิรูปอุตสาหกรรมสู่อนาคต (Industrial Transformation Center: ITC) เพื่อให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาด้านการประกอบธุรกิจการวิจัยเชิงพาณิชย์และด้านการเงิน ตลอดจนบ่มเพาะธุรกิจให้ผู้ประกอบการสามารถปรับเปลี่ยนให้การดำเนินธุรกิจและการพัฒนาสินค้ามีประสิทธิภาพ และรองรับการเข้าสู่ยุคดิจิทัล

มูลค่า ODA ที่ไทยให้แก่ต่างประเทศ
สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระหว่างปี 2558 - 2562
หน่วย: ล้านบาท

ที่มา: กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ

สัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระดับสูง และระดับกลางต่อมูลค่าเพิ่มรวมทั้งหมดของไทย

ปี	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561
สัดส่วน (%)	40%	41%	41%

ที่มา: องค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ (UNIDO)

อย่างไรก็ดี แม้ว่าประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม แต่การดำเนินการที่ผ่านมายังไม่เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมนัก โดยข้อมูลสัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระดับสูงและระดับกลางต่อมูลค่าเพิ่มรวมทั้งหมดในปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 41 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก ในปี 2559 ร้อยละ 40 ในขณะที่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น
ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม
ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

09

SDG
9.b

สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรมภายในประเทศกำลังพัฒนา
รวมถึงการให้มีสภาพแวดล้อมทางนโยบายที่นำไปสู่ความหลากหลาย
ของอุตสาหกรรมและการเพิ่มมูลค่าของสินค้าโภคภัณฑ์

การดำเนินการที่ผ่านมา

ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ ได้จัดโครงการฝึกอบรมเทคโนโลยีชีวภาพให้แก่เมียนมาและเวียดนามในขณะที่สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินกิจกรรมตามแผนความร่วมมือด้านนวัตกรรมไทย-ลาว พ.ศ.2560-2562 ระหว่างสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติกับกรมเทคโนโลยีและนวัตกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์ สปป.ลาว ส่วนการดำเนินงานภายในประเทศนั้น ศูนย์ ITC ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2560 และในปัจจุบันมีทั้งหมด 13 แห่งทั่วประเทศได้ให้บริการให้คำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจนมีส่วนสำคัญให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปแล้วกว่า 5,800 ผลิตภัณฑ์ ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจกว่า 700 ล้านบาท

ความท้าทาย

แม้ว่าประเทศไทยจะเข้าร่วมกับต่างประเทศในการให้ความช่วยเหลือด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับการพัฒนาทางอุตสาหกรรมในประเทศกำลังพัฒนาแล้ว แต่การดำเนินการภายในประเทศยังไม่มีพัฒนาการที่ดีนัก เนื่องจากข้อมูลเรื่องสัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระดับสูงและระดับกลางต่อมูลค่าเพิ่มของประเทศไทยสะท้อนว่ามีคะแนนคงที่ ๆ ประมาณร้อยละ 40 มาต่อเนื่องกันหลายปีแล้ว ซึ่งการที่ประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในการก้าวสู่สถานะประเทศรายได้สูงภายในปี 2580 ควรมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระดับสูงและระดับกลางที่เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 50

ข้อเสนอแนะ

ควรเร่งสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีระดับท้องถิ่นและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้เกิดความหลากหลายและสามารถรองรับอุตสาหกรรมในอนาคตได้ นอกจากนี้ ภาครัฐควรเพิ่มบทบาทในการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้มากขึ้น เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก แต่มีความเสี่ยงสูง ทำให้ภาคเอกชน โดยเฉพาะภาควิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่กล้าลงทุนเพียงฝ่ายเดียว

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เพิ่มการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และพยายามที่จะจัดให้มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตโดยทั่วหน้าในราคาที่สามารถจ่ายได้ในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ภายในปี 2563

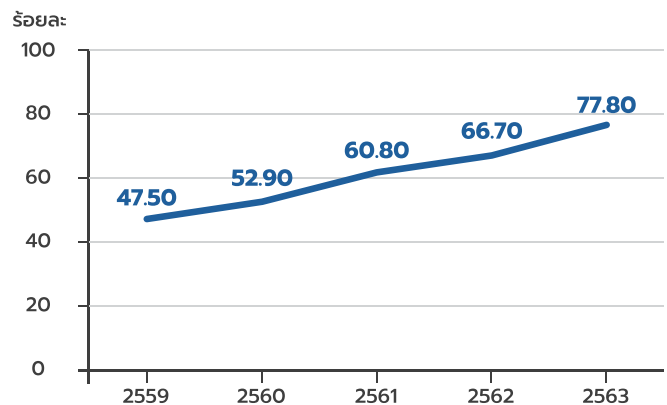
การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงบริการอินเทอร์เน็ต เป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและการเพิ่มผลิตภาพของภาคการผลิต อีกทั้งยังเป็นปัจจัยเร่งให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะในโลกปัจจุบันที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะช่วยให้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่อยอดไปสู่การประกอบอาชีพใหม่ ๆ นอกจากนี้ การขยายพื้นที่บริการอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ และบริการต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น โดยมีค่าใช้จ่ายต่ำ และช่วยลดอุปสรรคเรื่องความห่างไกลของระยะทางและข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ รวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมายย่อย

ประชากรไทยมีแนวโน้มการใช้อินเทอร์เน็ตในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น สะท้อนจากผลสำรวจการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งพบว่าในปี 2563 ประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป เป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ตประมาณ 49.7 ล้านคน หรือร้อยละ 77.8 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 47.5 หรือประมาณ 29.8 ล้านคน ในปี 2559 สะท้อนให้เห็นว่าประชากรไทยมีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเทคโนโลยีสำคัญในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ และใช้ในการติดต่อสื่อสารได้มากขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตระหว่างเพศชายและหญิงพบว่าผู้ชายใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้หญิง โดยในปี 2563 ผู้ชายใช้อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 79.0 และผู้หญิงใช้อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 76.8 นอกจากนี้ เมื่อจำแนกการใช้อินเทอร์เน็ตตามกลุ่มอายุ พบว่าประชากรในกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 13.8 ในปี 2559 เป็นร้อยละ 49.7 ในปี 2563

สัดส่วนของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้อินเทอร์เน็ต ปี พ.ศ.2558 - 2562

ที่มา: ผลสำรวจการมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2563

การดำเนินการที่ผ่านมา

ภาครัฐได้เห็นความสำคัญและได้ประกาศนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านของประเทศไทย และได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายเป็น 3 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ที่มีบริการและศักยภาพเชิงพาณิชย์ที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง จำนวน 30,635 หมู่บ้าน (Zone A และ Zone B) และพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์และยังไม่มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็ว

**สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่น
ต่อการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม
ที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม**

09

SDG
9.c

เพิ่มการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และพยายามที่จะจัดให้มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตโดยทั่วหน้าในราคาที่สามารถจ่ายได้ในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ภายในปี 2563

เร็วสูง จำนวน 40,432 หมู่บ้าน (Zone C) และพื้นที่ชายขอบที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ ไม่มีบริการและยากต่อการเข้าถึง จำนวน 3,920 หมู่บ้าน (Zone C+) ซึ่งที่ผ่านมากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้ดำเนินการวางโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านสื่อสัญญาณใยแก้วนำแสงให้ครอบคลุม 24,700 หมู่บ้าน (Zone C) แล้วเสร็จเมื่อเดือนธันวาคม 2560 และได้มีผู้ลงทะเบียนใช้งานสะสมถึงเดือนมิถุนายน 2563 ที่ 8.5 ล้านคน นอกจากนี้ รัฐบาล ยังได้จัดทำโครงการฝึกอบรมในพื้นที่ทั่วประเทศระยะที่ 1 (พ.ศ. 2563 - 2565) สำหรับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อาทิ กลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการท้องถิ่นคนชรา ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และคนพิการ รวมแล้วจำนวนไม่น้อยกว่า 500,000 คน เพื่อให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป้าหมาย ได้รับโอกาสในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และสามารถพัฒนาตนเอง สร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตและชุมชนได้

ความท้าทาย

ถึงแม้ภาครัฐจะดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อกระจายโอกาสการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ต แต่ยังคงมีความท้าทายด้านคุณภาพการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีความเสถียรและสามารถเชื่อมต่อได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ นอกจากนี้ ข้อมูลจากผลสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2563 ระบุว่าประชาชนส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook, Twitter, LINE, Instagram) ร้อยละ 92.0 ขณะที่ประชาชนร้อยละ 56.5 ยังไม่เคยซื้อสินค้าหรือบริการทางอินเทอร์เน็ต

ข้อเสนอแนะ

ภาครัฐควรเร่งดำเนินโครงการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตในส่วนที่กำลังดำเนินการให้แล้วเสร็จ (พื้นที่ Zone C เน็ตห่างไกล และ Zone C+ เน็ตชายขอบ) พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์โครงการให้กับประชาชนในชุมชนได้รับทราบ รวมทั้งให้หน่วยงานภาครัฐ จัดหามาตรการหรือแนวทางในการให้ความรู้กับประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตให้เกิดประโยชน์ อาทิ ใช้ค้นคว้าหาความรู้เพื่อการศึกษาหรือพัฒนาตนเอง และใช้สร้างอาชีพและสร้างรายได้ นอกจากนี้ ควรพิจารณาดำเนินโครงการเพิ่มจำนวนจุดบริการอินเทอร์เน็ตในหมู่บ้าน เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชาชนในชุมชนให้สามารถนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น